

ASEPTA 1920-2006

ASEPTA was voor hoveniers vele tientallen jaren een belangrijke leverancier van bestrijdingsmiddelen. Een overeenkomst tussen de broers W.H. en J.C. Manger vormde de start (1920) van de Fa. Gebr. Manger in Delft. De twee broers uit het grote gezin van drogist Manger in de binnenstad van Delft, hadden een vader die zelf ook een bevlogen ondernemer was. Hij maakte in eigen beheer allerlei middelen en verkocht deze.

De gebroeders Manger begonnen in 1920 op kleine schaal met de productie van Kresolzeep (Lysol). Kort na de eerste wereldoorlog was er namelijk een grote behoefte aan desinfecterende zeep. In 1925 was het aantal producten uitgebreid met vruchtboomcarbolineum en creoline. Verhandeld werden ook: formaline, stuifzwavel, kalk, ijzervitriool en naftaline. Allemaal middelen die genoemd worden in de handboeken voor tuinbouwkundigen en hoveniers. Daarnaast leverden zij spuitapparatuur; eerst alleen handmatige spuiten, later ook spuiten met een motor.

In de tweede helft van de twintiger jaren werd J.C. Manger door ziekte genoodzaakt uit het bedrijf te stappen. W.H. Manger nam toen alleen de leiding op zich. Al snel bleek de vestiging in de binnenstad van Delft te klein voor alle activiteiten en verhuisde het bedrijf naar het bedrijventerrein aan het Zuideinde aan de Schie in Delft.

Bestrijding van ziekten en plagen en bemesting namen van 1930 tot circa 1970 een steeds belangrijker plaats in in de werkzaamheden van hoveniers en tuinbazen. Luizen (dop- en schildluis), spint, bladrollers, bladvlooiën, witte vlieg en schurft. Kortom, voor al deze belagers van fruit, groenten en bloemen kon Aseptas bestrijdingsmiddelen leveren. Ook adverteerde het bedrijf veel in de vakbladen, zeker in de dertiger jaren. Praktisch elke hovenier en tuinbaas paste de jaarlijkse winterbespuiting met vruchtboomcarbolineum toe, om zo preventief een groot aantal belagers voor te zijn.

In de crisistijd had Aseptas, net als vele andere bedrijven, moeite om het hoofd boven water te houden. Een gunstige ontwikkeling was dat in 1932 de eerste vaten van 200 liter vruchtboomcarbolineum per schip naar het buitenland gingen.

Op 1 april 1935 werd de Nederlandse vereniging van belanghebbenden bij de vervaardiging van en handel in plantenziektenbestrijdingsmiddelen opgericht. De directie van Aseptas speelde daarbij een rol.

In de oorlog van 1940-1945 ontstond de ondervakgroep insecticiden en plantenziektenbestrijdingsmiddelen. Deze vakgroep werkte onder voorzitterschap van de heer H.A. van Rossem van Shell.

In de oorlogstijd moest er veel worden geïmproviseerd. Dit vanwege de beperkte toewijzing van chemicaliën. Bestellingen werden met paard en wagen afgeleverd en het kwam meermalen voor dat een product geruild werd voor eten.

Na de oorlog startte het bedrijf met de verkoop en vervaardiging van een nieuwe generatie bestrijdingsmiddelen. Producten als DDT, Lindaan, Parathion en DNOC (Diotol) middelen op basis van DNOC kwamen toen op de markt.

DDT heeft vele miljoenen mensen het leven gered. Echter, pas jaren later bleek dat het middel zich in de voedselketen ophoopt in vetweefsel van grote en kleine zoogdieren. Hierdoor vormde het middel een grote bedreiging voor mensen en dieren en werd het uiteindelijk verboden.

Zoon ir W.H. Manger kreeg in 1951 de leiding over het laboratorium en de ontwikkeling van nieuwe producten. Het biologische lab en de bestaande research worden samengevoegd. De andere zoon J.P. Manger kwam in 1955 aan het hoofd te staan van het bedrijfsbureau, met daarin de productieplanning en de calculatie.

De Bestrijdingsmiddelenwet 1962 plaatste duidelijke kaders voor het gebruik van bestrijdingsmiddelen of gewasbescherming middelen. Een middel is verboden tenzij dit door de overheid is goedgekeurd. Het middel heeft dan een toelatingsnummer en een wettelijk gebruiksvoorschrift. Voor zo'n toelating verlangt de overheid veel gegevens over het product.

De zestiger jaren waren roerige tijden voor Asepta. In 1965 overleed oprichter W.H. Manger. Dankzij zijn doorzettingsvermogen en vasthoudendheid werkten er toen 100 mensen, waarvan 28 op kantoor. Een herstructurering bleek echter noodzakelijk. Onrendabele activiteiten werden afgestoten, waaronder de afdeling sproeimachines. Na deze reorganisatie in de zestiger jaren was levering van producten alleen nog mogelijk via depothouders en grossiers.

Vanwege de veiligheid en de hinderwet verlangde de gemeente Delft dat Asepta op dat gebied extra investeerde in het bedrijf. Dat was rond 1975. Maar elf jaar later en na zeer vele gesprekken over milieuzorg, gezondheidsrisico's en veiligheid moest Asepta in 1985 de vertrouwde omgeving van het Zuideinde in Delft toch verlaten. De nieuwe vestigingsplaats werd de Cyclotronweg in Delft, strategisch gelegen bij de Kruithuisweg en afslag Delft-Zuid van de Rijksweg A13. Een prachtig complex met veel groen en bijzondere brandveiligheidsvoorzieningen. Ook was het toen het eerste bedrijf in Nederland met aparte millieuzone's op het terrein. Zo kon het bedrijf weer helemaal voldoen aan de toen geldende regels.

De tijden en inzichten veranderden echter opnieuw. De eerste biologische bestrijdingsmethodes deden hun intrede: sluipwespen bestrijden witte vlieg,

roofmijt wordt ingezet tegen trips. Ook de regels en milieueisen rond chemische bestrijdingsmiddelen en -methoden zijn keer op keer aangescherpt. Europa spreekt hierin een duchtig woordje mee. Het gevolg is dat, om een nieuw middel op de markt te krijgen, een toelatingsdossier vereist is, waarin de resultaten van uitgebreide veldproeven en onderzoeken naar de giftigheid voor mens, dier en milieu vermeld worden. Vooral in de tuinbouw heeft de inzet van biologische bestrijdingsmethoden de inzet van chemische bestrijding beperkt. Schadedrempels bepalen nu wanneer inzet van chemische bestrijding gewenst is.

In 2006 besluit de directie dat een zinvolle continuering van het bedrijf niet meer mogelijk is. Asepta is een te kleine speler geworden in de wereld van de grote multinationals. Mede door de afnemende vraag naar middelen was het voor het bedrijf niet meer lonend om langdurig onderzoek te doen voor het verkrijgen van een toelating voor een nieuw middel. Daarmee viel het doek voor dit bedrijf dat bijna een eeuw leverancier van bestrijdingsmiddelen was voor onder meer tuinbazen en hoveniers.

Met dank aan de heer J.P. Manger, die de geschiedenis van het bedrijf Asepta heeft aangereikt voor deze samenvatting.